

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

КОНТЕКСТИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ВОЛОДИМИРА БОНДАРЯ. АДАПТИВНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

**Матеріали I Всеукраїнських педагогічних читань
пам'яті Володимира Бондаря**

3 жовтня 2024 року

**З нагоди відзначення 190 річниці Українського
державного університету імені Михайла Драгоманова**

Київ - 2024

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ПЕДАГОГІВ І ПСИХОЛОГІВ ПОЧАТКОВОЇ, ДОШКІЛЬНОЇ І
ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

***КОНТЕКСТИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ВОЛОДИМИРА БОНДАРЯ.
АДАПТИВНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
ТА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ***

**матеріали І Всеукраїнських педагогічних читань пам'яті
Володимира Бондаря**

3 жовтня 2024 року

Київ – 2024

УДК 37(477)(092)Бондар В.: [378.02-044.347:355.01(477)]

К64

Друкується за рішенням Вченої ради Педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (Протокол №3 від 25 вересня 2024 року).

Голова редакційної колегії: *В.П.Андрущенко*, дійсний член НАПН України, член-кореспондент НАН України, доктор філософських наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Відповідальний редактор: *Т.О. Олефіренко*, кандидат педагогічних наук, професор, декан Педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова

К64 Контексти наукових досліджень Володимира Бондаря. Адаптивне навчання студентів в умовах воєнного стану та відновлення України : матеріали I Всеукраїнських педагогічних читань пам'яті Володимира Бондаря (3 жовтня 2024 року): збірник тез / ред.кол: В.П. Андрущенко (голова) [та ін.]. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова. 2024. 230 с.

До збірника увійшли матеріали I Всеукраїнських педагогічних читань пам'яті Володимира Бондаря (3 жовтня 2024 року).

Матеріали збірника будуть корисними для дослідників, науковців, аспірантів, викладачів, студентів.

© В.П. Андрущенко, Т.О. Олефіренко, автори статей, 2024.

ISBN 978-966-931-313-3

© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024.

*Полевик Роман Юрійович,
викладач кафедри технологічної освіти
УДУ імені Михайла Драгоманова*

МЕДІАОСВІТА В УКРАЇНІ: ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОГО ПЕДАГОГА В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Оновлення системи підготовки майбутніх учителів є одним із найважливіших завдань сучасної вищої освіти, яке потребує комплексного підходу та системних змін. У сучасних умовах, коли швидко зростають вимоги до освітньої системи в контексті глобалізації, цифровізації та інтеграції в інформаційне суспільство, необхідно не лише оновити зміст освіти, а й адаптувати його до нових реалій. Це включає в себе впровадження медіаосвіти, яка стає дедалі важливішою для підготовки педагогів, здатних ефективно працювати в умовах, що швидко змінюються.

Соціально-економічні зміни, що сталися в Україні на межі тисячоліть, зумовили потребу в переосмисленні цінностей, підходів до навчання та перегляді методик, технологій і форм організації освітнього процесу. Відповідно до цих змін, процес професійної підготовки педагогів мусить стати більш адаптованим до сучасних викликів, зокрема, тих, що стосуються розвитку медіакомпетентності, інформаційної грамотності та критичного мислення.

У контексті сучасного інформаційного суспільства, основною метою освіти є розвиток особистості, яка є головною цінністю суспільства. Система освіти повинна не лише формувати базові знання, а й активно сприяти розкриттю талантів, розвитку інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей учнів, а також вихованню високих моральних якостей. Важливою метою є підготовка свідомих громадян, які здатні робити усвідомлений вибір життєвих орієнтирів та активно долучатися до збагачення культурного та інтелектуального потенціалу суспільства. Зміна парадигми в професійній підготовці педагогів у XX–XXI століттях акцентує увагу на нових функціях їхньої діяльності, які враховують вимоги сучасного суспільства [3].

Методологічний підхід до дослідження процесу підготовки майбутніх педагогів відповідає загальним етапам пізнання в науці і охоплює кілька рівнів абстракції. На феноменологічному рівні вивчаються факти та явища, їхні якості та властивості. На аналітико-синтетичному рівні розкриваються сутнісні властивості об'єкта дослідження за допомогою педагогічної термінології. А на аксіоматичному рівні аналізуються ціннісні аспекти об'єкта через міждисциплінарний підхід. Прогностичний рівень, в свою чергу, дозволяє

моделювати процеси та явища, створюючи різноманітні педагогічні моделі, включаючи професійний портрет учителя і структуру педагогічної системи.

Практична реалізація ідей включає експериментальну перевірку теоретичних положень та оцінку результатів навчальної та творчої діяльності студентів. Огляд існуючих підходів до методології педагогічних досліджень показав, що, незважаючи на наявність численних теоретичних основ медіаосвіти, все ще існує брак системи методів для дослідження процесу підготовки педагогів до впровадження медіаосвіти. Це підкреслює актуальність проблеми та відкриває нові перспективи для подальших досліджень у цій галузі.

Концепція в педагогіці визначається як система поглядів на педагогічні явища чи процеси. У контексті підготовки педагогів до організації медіаосвіти, ця концепція спирається на положення численних наукових праць, які висвітлюють соціальні, психологічні та методологічні аспекти освіти. Основним принципом підготовки майбутніх педагогів є системний підхід, що дозволяє врахувати всі компоненти освітньої системи, їхні взаємозв'язки та вплив на формування медіакомпетентності [1].

Ключове завдання концептуальної моделі підготовки педагогів полягає у створенні системи активного навчання, що включає розвиток професійної інтуїції, критичного мислення, творчої уяви та здатності до практичного застосування теоретичних знань. Важливим аспектом є розвиток особистості майбутніх учителів через позааудиторну діяльність, де акцент робиться на діалогічній культурі та творчій співпраці.

Концептуальна модель підготовки педагогів до медіаосвіти передбачає кілька ключових компонентів:

1. Соціальний запит: Вона відповідає на потреби суспільства в фахівцях, здатних впроваджувати медіаосвіту, та сприяє особистісній самореалізації педагогів.

2. Підходи: Включає системний, компетентнісний, діяльнісний, культурологічний і синергетичний підходи.

3. Зміст підготовки: Структурує зміст підготовки, що охоплює професійні знання, технологічні навички та креативні здібності.

4. Методичне забезпечення: Передбачає використання різноманітних методів навчання – від інтерактивних імітацій до творчих майстерень і проєктної діяльності. Форми навчання варіюються від лекцій і семінарів до ситуаційних ігор і дискусійних платформ, що стимулюють креативну активність студентів.

Для забезпечення якісної підготовки педагогів важливими є також діагностично-корекційні заходи, які включають оцінку рівня готовності

студентів до організації медіаосвіти та корекцію педагогічного процесу відповідно до отриманих результатів.

Майбутні педагоги повинні володіти необхідними знаннями і навичками для розуміння складних процесів інформаційного суспільства, аналізу соціальних явищ та створення власних освітніх продуктів. Їхня професійна діяльність має бути спрямована на творчий розвиток, самовдосконалення та здатність вирішувати складні педагогічні завдання [2].

У контексті інформаційного прогресу, яке триває в третьому тисячолітті, учителі повинні мати високий рівень медіакомпетентності, оскільки це безпосередньо впливає на формування громадської думки, культури та моральних цінностей у суспільстві. Підготовка таких педагогів є важливим чинником для майбутнього України, її стабільності та інтеграції у світове інформаційне суспільство.

Процес підготовки майбутніх учителів до медіаосвіти має здійснюватися за допомогою інноваційних навчальних технологій, що забезпечують особистісно орієнтований підхід та створюють сприятливе навчальне середовище. Врахування індивідуальних потреб і запитів студентів, а також постійне оновлення методичних матеріалів, стають запорукою успішної підготовки педагогів нового покоління, здатних відповідати сучасним викликам і вимогам [3].

Отже, в умовах швидкоплинних змін у суспільстві та технологіях, підготовка майбутніх учителів до медіаосвіти є надзвичайно актуальною і важливою. Це потребує спільних зусиль освітніх установ, науковців та практиків для створення ефективних моделей навчання, які не тільки підготують фахівців, але й забезпечать їх успішну діяльність у зміненому інформаційному середовищі. Цей процес потребує уваги до інтеграції знань з різних галузей, розвитку критичного мислення, креативності та професійної готовності, що допоможе формувати нове покоління педагогів, здатних забезпечити високий рівень медіаосвіти у навчальному процесі.

Використані джерела:

1. Ковальчук М. О. Формування готовності майбутніх учителів до застосування мультимедійних навчальних систем у початковій школі: автореф. Thesis. 2017. URL: http://eprints.zu.edu.ua/25836/1/avt_Kovalchuk.pdf
2. Марченко Г. Визначення критеріїв, показників та рівнів розвитку медіаосвіти майбутніх учителів початкових класів. Нові технології навчання. 2022. № 96. С. 138–142. URL: <https://doi.org/10.52256/2710-3560.2022.96.19>
3. Попов М. О. Медіаосвіта у сучасній педагогічній парадигмі. Інноваційна педагогіка. 2023. Т. 2, № 58. С. 205–209. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/58/part_2/43.pdf.